

Historien om avvecklingen som inte blivit av

**Framställt för Folkkampanjen mot Kärnkraft-Kärnvapen
av Lasse Karlsson
Aktualiserad juni 2016**

Sammanfattning

1976 fanns fem kärnkraftreaktorer i Sverige. 1975 hade socialdemokraterna och moderaterna drivit igenom ett riksdagsbeslut om att bygga totalt 13 reaktorer. Under valrörelsen 1976 lovade centerledaren Thorbjörn Fälldin att han inte skulle sätta sig i en regering som startade en ny reaktor. Men för att inte äventyra den första borgerliga regeringen på 44 år gick han ändå med på att ladda Barsebäck 2. När ytterligare två reaktorer står klara att laddas hösten 1978 spricker regeringen och Thorbjörn Fälldin lämnar in sin avskedsansökan.

Efter Harrisburgolyckan 1979 beslutar riksdagen om en folkomröstning om kärnkraften. Väljarna får ta ställning till tre avvecklingsalternativ. Linje 3 innebär avveckling på 10 år. Linje 1 och 2 innebär att 12 reaktorer ska tas i drift och därefter avvecklas med hänsyn till behovet av el för upprätthållandet av sysselsättning och välfärd. Inget årtal angavs för när avvecklingen skulle vara avslutad. Något årtal fanns inte heller i regeringens proposition efter omröstningen. Socialdemokraternas skrev däremot i sin motion att "Det bör fastslås att den sista reaktorn i Sverige skall stängas senast år 2010". Detta blev också riksdagens beslut.

Efter Tjernobylyckan 1986 föreslog Centerpartiet och Vänsterpartiet att en avvecklingsplan för de svenska reaktorerna skulle fastställas. Riksdagen avslog. Men vårriksdagen 1988 beslutade om att en reaktor i Barsebäck ska stängas 1995 och en i Ringhals 1996. Energi- och miljöminister Birgitta Dahl (S) säger att beslutet är oåterkalleligt. Följden blir en mäktig motoffensiv från kärnkraftförespråkarna där LO, näringslivet, Moderaterna och Folkpartiet gör gemensam sak. Statsminister Ingvar Carlsson tvingas retirera och utnämner Rune Molin till energiminister i stället för Dahl. Molin var LO:s andre ordförande och tidigare Linje 2-general. Beslutet att stänga två reaktorer återkallas.

I februari 1997 träffar Socialdemokraterna, Centerpartiet och Vänsterpartiet en uppgörelse om energipolitiken. Reaktorerna i Barsebäck ska stängas. Årtalet 2010 som slutdatum för avvecklingen slopas. Barsebäck 1 stängs 1998 och Barsebäck 2 stängs 2005.

I de borgerliga allianspartiernas valmanifest i valrörelsen 2006 heter det att en alliansregering under mandatperioden inte kommer att upphäva förbudet att uppföra nya reaktorer. Trots det genomdrev alliansregeringen i juni 2010 ett beslut om att nya reaktorer ska tillåtas för att ersätta gamla reaktorer som tas ur bruk. Som villkor angavs att inga statliga subventioner ska tillåtas. I själva verket accepteras subventioner, t ex genom att reaktorägarna inte fullt ut behöver ta ansvar för skadorna vid en eventuell kärnkraftolycka. 2012 lämnade Vattenfall in en ansökan till Strålsäkerhetsmyndigheten om att få ersätta en eller två av sina befintliga reaktorer med nya.

Efter riksdagsvalet 2014 bildade Socialdemokraterna och Miljöpartiet en koalitionsregering. En energikommission tillsattes 2015 som i juni 2016 presenterade en blocköverskridande överenskommelse mellan regeringspartierna och Moderaterna, Centerpartiet och Kristdemokraterna. Man slog fast målet att uppnå 100 procent förnybar elproduktion år 2040 men det kommer trots det fortfarande att vara tillåtet för kärnkraftföretagen att bygga nya reaktorer som ersätter de tio nuvarande. Däremot kommer inga subventioner att beviljas. Den kontroversiella effektskatten ska avvecklas. Redan under 2015 hade beslut fattats av ägarna till Ringhals 1 och 2 och Oskarshamn 1 och 2 att dessa reaktorer ska stängas senast 2020.

I början av 2016 kungjorde Strålsäkerhetsmyndigheten och Mark- och miljödomstolen SKB:s ansökningar i avfallsfrågan vilket innebär att ansökningarna anses tillräckligt kompletta för att behandlas i sak. Myndighetens och domstolens yttranden till regeringen kommer att lämnas 2017. Regeringen väntas fatta sitt beslut 2018, antingen före eller efter riksdagsvalet.

1956

- Riksdagen beslutar om svensk atomenergipolitik, "den svenska linjen". Målet var en komplett inhemsk kärnenergicykel baserad på svenskt uran och tungvattenreaktorer. Beslutet innebar också en förberedelse för framställning av en svensk atombomb. AB Atomenergi, bildat 1947, ges en nyckelroll.

1969

- AB Atomenergis konstruktions- och kärnbränsleverksamhet slås ihop med ASEA:s motsvarande avdelning till ett nytt halvstatligt företag med namnet AB Asea-Atom. Inriktningen är nu svenska lättvattenreaktorer som använder importerat anriktat uran.

1972

- Oskarshamn 1 tas i kommersiell drift.

1974

- Oskarshamn 2 tas i kommersiell drift.

1975

- 1975 års energipolitiska beslut i riksdagen innebär 13 reaktorer och röstas igenom av Socialdemokraterna och Moderaterna. Folkpartiet vill ha 11 reaktorer, Centerpartiet fem och Vänsterpartiet Kommunisterna enbart de fyra som är i drift.
- Ringhals 2 tas i kommersiell drift.
- Barsebäck 1 tas i kommersiell drift.

1976

- Ringhals 1 tas i kommersiell drift.
- Centerns linje i valrörelsen: Reaktorbyggen som inte påbörjats skall inte igångsättas. Påbörjade arbeten skall avbrytas. De fem reaktorer som är i drift skall avvecklas.
- Fälldin i valrörelsen: "Jag sätter mig inte i en regering som startar fler kärnkraftverk" och "Ingen statsrådspost kan vara så åtråvärd att jag vore beredd att dagtinga med min övertygelse."

1977

- Villkorslagen (1977:140) börjar gälla i maj. Innebär att inga nya reaktorer får tas i drift utan att kärnkraftsbolagen kan visa att hanteringen av det högaktiva avfallet kan ske på ett säkert sätt. Lagen slutade att gälla i januari 1984.
- Barsebäck 2 tas i kommersiell drift (innan Villkorslagen trätt i kraft).
- Ringhals 3 är färdigbyggd men kan inte tas i drift förrän 1981 (på grund av Villkorslagen och Rådrumslagen som instiftades med anledning av folkomröstningen, se nedan).

1978

- 5 oktober avgår regeringen Fälldin på kärnkraftfrågan. Ringhals 3 och Forsmark 1 står färdiga att laddas och regeringens majoritet inklusive partilöse justitieministern Romanus menar att Villkorslagen inte innebär något hinder. Fälldin lämnar in sin avskedsansökan till talmannen.

1979

- Folkpartiregeringen lägger en energiproposition som innebär 12 reaktorer. Förslaget behandlas aldrig av riksdagen eftersom folkomröstningen kommer emellan.
- 28 mars inträffar kärnkraftsolyckan i Three Mile Island-reaktorn i Harrisburg i USA.
- Rådrukslagen gäller från juni 1979. Innebär att inga nya reaktorer får tas i drift före folkomröstningen.

1980

- 23 mars genomförs folkomröstningen om kärnkraft. Väljarna har att ta ställning till tre förslag som alla förespråkar avveckling av kärnkraften.
- Linje 1 och 2 hade en identisk formulering: "Kärnkraften avvecklas i den takt som är möjlig med hänsyn till behovet av elektrisk kraft för upprätthållande av sysselsättning och välfärd". Länge tycktes Moderaterna, Socialdemokraterna och Folkpartiet kunna enas om en gemensam linje. Detta ville Socialdemokraterna undvika och lyckades till sist genom att införa formuleringen "Samhället skall ha ett huvudansvar för produktionen och distributionen av elektrisk kraft. Kärnkraftverk och andra framtida anläggningar för produktion av elektrisk kraft av betydelse skall ägas av stat och kommun. Övervinster i vattenkraftproduktionen indrages genom beskattning." Detta krav har sedan övergivits av partierna bakom Linje 2. Idag är staten genom Vattenfall majoritetsägare av kärnkraftverken i Forsmark och Ringhals men Oskarshamns kärnkraftverk är till större delen privatägt genom E.ON (majoritetsägare) och Fortum (där finska staten är majoritetsägare). Varken Linje 1 eller Linje 2 angav något slutår för avvecklingen på sina röstsedlar.
- Linje 3 innebar nej till fortsatt utbyggnad av kärnkraften och en avveckling inom tio år av de sex reaktorer som var i drift.
- Resultatet av folkomröstningen: Linje 1 18,9 procent, Linje 2 39,1 procent och Linje 3 38,7 procent.
- Regeringen lägger fram en proposition som bygger på folkomröstningens resultat. Befintliga reaktorer och de som är under arbete (totalt 12 reaktorer) ska användas under sin livstid som beräknas till 25 år. Något slutdatum för avvecklingen anges inte i regeringens proposition men i Socialdemokraternas motion står det att "Det bör fastslås att den sista reaktorn i Sverige skall stängas senast år 2010". Riksdagen beslutar i enlighet med Socialdemokraternas förslag.

- Forsmark 1 tas i kommersiell drift.

1981

- Forsmark 2 tas i kommersiell drift.
- Ringhals 3 tas i kommersiell drift.

1983

- Ringhals 4 tas i kommersiell drift.

1984

- Lagen om kärnteknisk verksamhet (1984:3) börjar gälla. Den ersätter bland annat Atomenergilagen och Villkorslagen. Den nya lagstiftningen innehåller ett uttryckligt krav på att reaktorägaren ska ta hand om och slutförvara använt kärnbränsle och kärnavfall samt bedriva nödvändig forskning och utveckling.

1985

- Riksdagen beslutar att år 2010 som slutdatum för kärnkraftens avveckling ska stå fast. Däremot fattas inget beslut om avvecklingsplan.
- Forsmark 3 tas i kommersiell drift.
- Oskarshamn 3 tas i kommersiell drift.

1986

- En reaktor i Tjernobyl i dåvarande Sovjetunionen (i Ukraina nära gränsen till Vitryssland) havererar 26 april.
- Centerpartiet och Vänsterpartiet Kommunisterna föreslår i riksdagen en omedelbar avvecklingsplan för de svenska reaktorerna. Riksdagsmajoriteten följer energiminister Birgitta Dahls förslag att genom det nyinrättade, parlamentariskt sammansatta Energirådet snabbtutreda säkerhetsfrågorna vid de svenska kärnkraftverken.

1987

- Förbud mot att bygga nya reaktorer och förbereda byggandet av nya reaktorer införs i Kärntekniklagen.
- I december beslutade riksdagen på den socialdemokratiska regeringens förslag att avvecklingen skulle tidigareläggas. En reaktor skulle tas ur bruk 1993-1995 och en annan 1994-1996. Regeringen lovade att återkomma under våren 1988 med preciseringar.

1988

- Vårriksdagen fattar sitt "tvåreaktorsbeslut": en reaktor i Barsebäck ska stängas 1995 och en i Ringhals 1996. År 2010 som slutdatum för avvecklingen ligger fast. Birgitta Dahl kallade beslutet "oåterkalleligt" när hon presenterade sin proposition.

1990

- Birgitta Dahls "oåterkalleliga" beslut att stänga två reaktorer resulterar i en lång och intensiv motkampanj där LO, näringslivet och Moderaterna

och Folkpartiet gör gemensam sak. Till slut kapitulerar statsminister Ingvar Carlsson och ersätter Birgitta Dahl som energiminister med Rune Molin, LO:s andre ordförande och tidigare Linje 2-general för Socialdemokraterna. Birgitta Dahl blir nu enbart miljöminister. Tvåreaktorsbeslutet överges och Ingvar Carlsson bjuder in Centerpartiet och Folkpartiet till en energipolitisk uppgörelse.

1991

- I januari blir Socialdemokraterna, Centerpartiet och Folkpartiet överens om en energipolitik för de närmaste fem åren. Årtal för avvecklingens start saknas. År 2010 som slutdatum överges inte men formuleringarna öppnar för olika tolkningar. Regeringen lägger en proposition i februari. Ingvar Carlsson har lyckats få bort kärnkraftfrågan ur årets valrörelse.

1993

- Den borgerliga regeringen tillsätter en energikommission på förslag av Socialdemokraterna. Dess uppgift är att föreslå tidpunkter för omställningen av energisystemet.

1995

- Energikommissionen lämnar sin utredning i december. En avveckling av kärnkraften till 2010 anses omöjlig. Möjligen kan fyra reaktorer stängas varav en under innevarande mandatperiod. Kommissionen hade en stark representation av näringslivsintressen men hade utestängt Greenpeace och Naturskyddsföreningen. Dess arbete betraktades av miljörörelsen som en partsinlaga för kärnkraftsanhängarna.

1997

- I februari når Socialdemokraterna, Centerpartiet och Vänsterpartiet en uppgörelse om energipolitiken. Den socialdemokratiska regeringen, nu ledd av Göran Persson med Anders Sundström som närings- och energiminister, lägger en proposition. Den första reaktorn i Barsebäck ska stängas inom ett och ett halvt år och den andra senast 2002. Samtidigt slopas årtalet 2010 för kärnkraftens slutliga avveckling.

1998

- Lagen om kärnkraftens avveckling börjar gälla. Regeringen beslutar att Barsebäck 1 ska stängas i juni 1998. Ägarna överklagar beslutet och stängningen skjuts tillfälligt upp.
- Barsebäck 1 stängs 30 november.

2005

- Barsebäck 2 tas ur drift.

2006

- De fyra allianspartierna vinner riksdagsvalet och bildar regering. I deras valmanifest står det: "En Alliansregering kommer under mandatperioden 2006-2010 inte medverka till några politiska beslut om avveckling av

kärnreaktorer. Inte heller kommer vi att ge förnyade driftstillstånd till de två reaktorer som stängts. Förbudet att uppföra nya reaktorer kommer inte att upphävas under mandatperioden.”

2009

- Trots löftena i valmanifestet träffar allianspartierna i februari en överenskommelse som innebär att nya reaktorer får byggas för att ersätta de befintliga. Avvecklingslagen ska avskaffas och förbudet mot nybyggnad i Kärntekniklagen ska tas bort.

2010

- Riksdagen beslutade 19 juni att godkänna alliansregeringens förslag att tillåta byggandet av nya kärnkraftsreaktorer.
- Allianspartiernas överenskommelse hade emellertid mött motstånd och kritik inom Centerpartiet. Solveig Ternström (C) och Eva Selin Lindgren (C) röstade med oppositionen mot regeringsförslaget vid riksdagens behandling. Sven Bergström (C) hade villkorat sitt stöd för regeringens förslag och röstade ja sedan han (felaktigt) ansett att hans villkor tillgodosetts. Bergströms insats hade säkert betydelse för att andra i Centerpartiets riksdagsgrupp med gott samvete skulle kunna stödja regeringsförslaget.
- Bergströms **ena villkor** löd "Regeringen ska på riksdagens uppmaning återkomma med förslag till lagstiftning eller andra åtgärder som säkerställer att de borgerliga partiledarnas utfästelse om att ny kärnkraft inte ska få statligt stöd står sig över tiden." När regeringen i april 2012 återkom med en skrivelse saknades de förslag riksdagen efterlyste.
- Bergströms **andra villkor** löd: "Riksdagen ska tillkännage för regeringen att obegränsat skadestånds- och kostnadsansvar ska gälla för eventuella olyckor inklusive hälsoeffekter vid svenska kärnkraftverk." Detta krav avslogs av Civilutskottet vid motionsbehandlingen.
- Riksdagen beslutade 19 juni också om en ny lag om ansvar och ersättning vid radiologiska olyckor som ska träda i kraft den dag regeringen så bestämmer. Lagen har ännu inte trätt i kraft därför att tillräckligt många stater ännu inte anslutit sig till Pariskonventionen. I retoriken kring den nya lagen hävdade miljöminister Andreas Carlgren (C) att kärnkraftverkens ägare åläggs ett obegränsat ansvar. Men detta är inte sant. Ansvarsbeloppet är begränsat till 1200 miljoner euro motsvarande omkring 11 miljarder kronor. I Fukushima vet vi ännu inte var kostnaderna landar, men seriösa bedömare talar om belopp långt över de 1 000 miljarder kronor som olyckan i Tjernobyl anses ha kostat.

2011

- 11 mars inträffade kärnkraftolyckan i Fukushima i Japan.
- Kärnkraftens avfallsfråga är fortfarande olöst. 16 mars ansökte kraftindustrins kärnavfallsbolag, SKB, om tillstånd att få bygga ett

slutförvarssystem för använt kärnbränsle från de svenska reaktorerna. Ansökan prövas både mot Kärntekniklagen och Miljöbalken. Det är Strålsäkerhetsmyndigheten (SSM) respektive Mark- och miljödomstolen (MMD) som har i uppdrag att genomföra respektive prövningsprocess och sedan lämna var sitt yttrande till regeringen som fattar de slutgiltiga tillståndsbesluten. Detta regeringsbeslut kommer med all sannolikhet att fattas under 2018, antingen för eller efter riksdagsvalet. Information om slutförvarsfrågan kan man t ex följa på www.mkg.se (MKG - Miljöorganisationernas Kärnavfallsgranskning) och nonuclear.se/milkas (Milkas - Miljörelsens Kärnavfallssekretariat).

- 6 juni beslutade den tyska koalitionsregeringen (CDU/CSO - FDP) under Angela Merkel att avveckla all tysk kärnkraft senast år 2022. Det har ofta uppfattats som ett brådstörtat avvecklingsbeslut med anledning av katastrofen i Fukushima. I själva verket beslutade den rödgröna koalitionen under Gerhard Schröder redan 2002 om avveckling av kärnkraften till 2021 - ett årtal som koalitionsregeringen under Angela Merkel 2010 senarelade med 10 år. Händelserna i Fukushima ledde emellertid till att samma regering fattade beslutet om en snabbare avveckling, den s k "Energiewende".

2012

- 31 juli inkom Vattenfall med en ansökan till Strålsäkerhetsmyndigheten (SSM) om att få ersätta en eller två av de befintliga reaktorerna med nya.

2014

- I januari inledde Vattenfall en s k samrådsprocess om byggandet av nya reaktorer i Ringhals som enligt lagen får ersätta de nuvarande när dessa stängs. Processen riktar sig till myndigheter, organisationer, allmänhet och närboende. Det första mötet med närboende hölls 6 mars. Länk till sida med Vattenfalls samrådsunderlag, protokollsanteckningar med frågor och svar på möten med de närboende m m: kraftdialog.vattenfall.se/content/aktuell-information
- I maj utsåg styrelsen för Vattenfall AB, den svenska statens helägda energiföretag, Magnus Hall till ny VD. Hall var tidigare koncernchef för Holmens AB och var också ordförande i Industrikraft AB. Industrikraft bildades 2009 för att utnyttja Alliansregeringens löfte om tillstånd att bygga nya reaktorer i Sverige. Företaget ägdes till lika delar av Boliden, Eka Chemicals, Holmen, Stora Enso och SCA Forest Products. Industrikraft ingick samma år ett samarbetsavtal med Vattenfall för att gemensamt inleda ett kärnkraftprojekt. 2011 löpte avtalet ut och det förlängdes inte, "Eftersom vi inte funnit de rätta kommersiella villkoren för gemensamma projekt " som det hette i ett pressmeddelande. Nu blir alltså Magnus Hall ny VD för Vattenfall. Detta är bara ett av många exempel på att varken den socialdemokratiska regeringen eller Alliansregeringen velat använda

Vattenfall som en kraftfull aktör för utveckling av alternativ och förnybar energi. Ett annat exempel är Vattenfalls agerande i Tyskland. I december 2012 meddelade Vattenfall att man tillvaratar sina ägarintressen i tyska kärnkraftverk genom att stämna tyska staten och begära över 30 miljarder kronor för förlorad avkastning på sina reaktorinvesteringar i Tyskland.

- Efter valet i september bildade Socialdemokraterna och Miljöpartiet en koalitionsregering. I regeringsförklaringen i oktober meddelade statsminister Stefan Löfven att "regeringen kommer att bjuda in till blocköverskridande samtal i en särskild energikommission i syfte att skapa en långsiktigt hållbar energiöverenskommelse. Regeringens ingång i dessa samtal är att kärnkraften ska ersättas med förnybar energi och energieffektivisering och att Sverige på sikt ska ha 100 procent förnybar energi." Vidare framhölls att kärnkraften ska bära en större andel av sina samhällsekonomiska kostnader.

2015

- I mars tillsattes Energikommissionen "för att ta fram ett underlag för en bred politisk överenskommelse om energipolitikens inriktning, med fokus på 2025 och framåt." Till en början var samtliga riksdagspartier representerade.
- 1 augusti 2015 höjdes effektskatten på kärnkraft med 17 procent till 14770 kronor/megawatt. Produktionsskatten för kärnkraft infördes 1984 men omformades 2000 till en effektskatt som baseras på reaktorns produktionskapacitet och utgår antingen den producerar el eller inte.
- 14 oktober beslutade OKG att reaktorerna Oskarshamn 1 och 2 ska stängas. Reaktor 1 stängs under perioden 2017 - 2019. Reaktor 2, som varit stängd sedan sommaren 2013, kommer inte att återstartas. Dagen efter beslutade Vattenfall att Ringhals 1 och 2 ska stängas senast 2020 respektive 2019. Detta innebär att antalet svenska reaktorer senast 2020 har minskat till sex.

2016

- 29 januari kungjorde Strålsäkerhetsmyndigheten (SSM) och Mark- och miljödomstolen (MMD) Svensk Kärnbränslehantering AB:s (SKB) ansökningar om tillstånd att få bygga ett slutförvar för använt kärnbränsle i Forsmark, Östhammars kommun, och en inkapslingsanläggning i anslutning till mellanlagret för använt kärnbränsle (Clab) i Oskarshamns kommun. Det innebär att ansökningarna anses tillräckligt kompletta för att granskas i sak. Remissarbetet kommer att fortsätta och myndigheten och domstolen väntas under 2017 yttra sig till regeringen som fattar det slutliga beslutet.
- 15 mars inleddes prövningen av Vattenfalls skadeståndskrav gentemot den tyska staten med anledning av den tyska kärnkraftsavvecklingen. De åtta kärnkraftverk som fortfarande är i bruk ska stängas senast 2022.

Vattenfall, E.ON och RNE kräver skadestånd på uppemot 20 miljarder euro. Företagen hävdar att den tyska staten bryter mot grundlagsfäst egendomsrätt och näringsfrihet, och betraktar avvecklingsbeslutet som en illegal expropriering. Regeringen lutar sig också mot grundlagen och plikten att värna medborgarnas säkerhet. Energibolagens kritiker hävdar att kraftbolagen, som åtnjuter statliga subventioner och gjort stora förtjänster, har haft god tid på sig att lägga undan reserver för avvecklingen. Förhandlingen rör själva principen, om energibolagen har laglig grund för sina skadeståndskrav.

- 9 april publicerade koncerncheferna för Vattenfall och E.ON en artikel på DN Debatt där de hävdade att effektskatten "behöver omedelbart tas bort helt för att det ska finnas någon chans att driva de återstående sex kärnkraftsreaktorerna efter 2020. Tas skatten bort får Sverige tid att utveckla ett hållbart energisystem utan att jobb och välfärd äventyras." De skrev också att "nya reaktorer i Sverige är en icke-fråga, överspelad av såväl teknologikutvecklingen som ekonomiska realiteter." Debatten var intensiv och i andra inlägg hävdades att kärnkraftens olönsamhet inte beror på effektskatten. Två månader senare var partierna bakom Energikommissionens blocköverskridande "ramöverenskommelse" överens om att avveckla effektskatten (se nedan).
- I maj meddelade såväl Milkas, tillsammans med Folkkampanjen mot Kärnkraft-Kärnvapen, som MKG, tillsammans med Naturskyddsföreningen, att de avstyrker det förslag till avfallslager i Forsmark som kärnavfallsbolaget SKB utarbetat. Milkas är Miljörelsens kärnavfallssektariat och MKG är Miljöorganisationernas kärnavfallsgranskning. Avstyrkandena har ställts till Mark- och miljödomstolen och Strålsäkerhetsmyndigheten. Miljöorganisationerna refererar bl a till vetenskapliga rapporter som påvisar brister i SKB:s förslag och kritik riktas mot att alternativa lösningar inte utretts.
- I maj lämnade också Kärnavfallsrådet ett kritiskt remissyttrande till Mark- och miljödomstolen beträffande SKB:s förslag till avfallsförvaring. Rådet "uppmärksammar domstolen på frågor som fortfarande är ofullständigt besvarade och som rådet anser vara avgörande för att kunna bedöma om SKB:s ansökan uppfyller gällande lagstiftning och om KBS-3-metoden kan bedömas vara godtagbar." Kärnavfallsrådet är ett oberoende tvärvetenskapligt råd till regeringen.
- 10 juni offentliggjordes en blocköverskridande "ramöverenskommelse" som resultat av Energikommissionens arbete. Bakom överenskommelsen stod Socialdemokraterna, Miljöpartiet, Moderaterna, Centerpartiet och Kristdemokraterna. Liberalerna, Vänsterpartiet och Sverigedemokraterna ingick inte. Överenskommelsen är historisk såtillvida att både Socialdemokraterna och Moderaterna står bakom den vilket innebär att den stöds av en riksdagsmajoritet oberoende av valresultatet.

Uppgårelsen är motsägelsefull. Bl a heter det i den: "Målet år 2040 är 100 procent förnybar elproduktion. Detta är ett mål, inte ett stoppdatum som förbjuder kärnkraft och innebär inte heller en stängning av kärnkraft med politiska beslut." Beträffande kärnkraften är den nya överenskommelsen i linje med Alliansregeringens beslut 2009: Det är tillåtet att ersätta de nuvarande tio reaktorerna med nya reaktorer på samma plats. Besluten ligger i kärnkraftbolagens händer men "kärnkraften ska bära sina egna kostnader och principen om att kärnkraft inte ska subventioneras består." De flesta bedömare, både bland politiker och i energibranschen, anser för närvarande att det är osannolikt att nya reaktorer kommer att byggas. I övrigt kan noteras i uppgörelsen:

- Effektskatten avvecklas stegvis under en tvåårsperiod med start 2017. Inkomstbortfallet till staten ska täckas med höjd energiskatt för hushållen med fyra öre per kilowattimme. Den elintensiva industrin undantas.

- Stödet till förnybar energi ökas genom att elcertifikatsystemet förlängs och utökas med 18 TWh nya elcertifikat till 2030.

Hela energiöverenskommelsen finns här

<http://www.regeringen.se/contentassets/b88f0d28eb0e48e39eb4411de2aa76/energioverenskommelse-20160610.pdf>

- Fem dagar efter överenskommelsen i Energikommissionen om att avveckla effektskatten på kärnkraft beslutade Vattenfalls styrelse att investera en miljard kronor i kylanläggningar för Forsmarks tre reaktorer för att få fortsätta driften efter 2020. Motsvarande beslut för Ringhals två reaktorer väntas 2017. Därmed kan reaktorerna enligt Vattenfall sannolikt fasas ut mellan 2040 och 2045.
- 29 juni lämnade Strålsäkerhetsmyndigheten (SSM) ett yttrande till Mark- och miljödomstolen (MMD) där myndigheten tillstyrker att domstolen bedömer SKB:s förslag till slutförvarssystem som "en tillåtlig verksamhet". SSM kommer under 2017 att lämna ett yttrande till regeringen där man också tar upp synpunkter från andra remissinstanser.

2018

- Om Mark- och miljödomstolen och Strålsäkerhetsmyndigheten godkänner SKB:s förslag till avfallsförvaring väntas regeringen svara ja eller nej till förslaget antingen före eller efter riksdagsvalet 2018. Regeringen måste före sitt beslut tillfråga Östhammars och Oskarshamns kommuner. Om det blir ett nej-svar från en eller från båda kommunerna kan regeringen ändå godkänna förslaget. I Östhammar blir det sannolikt en rådgivande folkomröstning 2017 eftersom Centerpartiet och Socialdemokraterna som har en stabil majoritet i kommunfullmäktige redan 2016 har tagit ställning för en kommunal folkomröstning.

Folkkampanjen mot Kärnkraft-Kärnvapen (FMKK)
Solidaritetshuset, Tegelviksgatan 40, 11641 Stockholm
Tel 08-84 14 90
E-post info@folkkampanjen.se

www.folkkampanjen.se (finns också på Facebook)

www.milkas.se

www.nonuclear.se